

Yetişkin Kariyer Endişeleri Ölçeği Kısa Formu: Türkçeye Uyarlama, Geçerlik ve Güvenilirlik Çalışması

Adaptation of the Adult Career Concerns Inventory-Short Form into Turkish: A Validity and Reliability Study

Samet Şahin , Sercan Özaydın , Diğdem Müge Siyez

Öz. Bu çalışmanın amacı, Yetişkin Kariyer Endişeleri Ölçeği Kısa Formunun (YKEÖ-KF) Türkçeye uyarlanması ve psikometrik özelliklerinin incelenmesidir. Araştırmanın örneklemini bir devlet üniversitesinde lisans eğitimine devam eden 594 öğrenci (349 kadın, 238 erkek) oluşturmaktadır. Doğrulayıcı faktör analizi bulguları, orijinal faktör yapısına paralel olacak şekilde dört faktörlü modelin iyi uyuma sahip olduğunu ortaya koymuştur. Eşdeğer ölçek geçerliği sonucunda ise YKEÖ-KF'nin alt ölçekleriyle Öğrenci Kariyer Yapılandırma Envanteri'nin alt ölçekleri arasında pozitif yönde anlamlı korelasyonlar saptanmıştır. YKEÖ-KF'nin keşfetme, yerleşme, sürdürme ve geri çekilme alt ölçekleri için Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı sırasıyla .88, .79, .78 ve .87 olarak bulunurken, tüm ölçek için .84 olarak bulunmuştur. Madde-toplam korelasyon değerlerinin ise .56 ile .79 arasında değiştiği görülmüştür. Sonuç olarak, YKEÖ-KF, üniversite öğrencilerinin kariyer endişelerini değerlendirmede kullanılacak geçerli ve güvenilir bir ölçme aracıdır.

Anahtar Kelimeler. kariyer, yetişkin, endişe, geçerlik, güvenilirlik

Abstract. The aim of the present study was to adapt the Adult Career Concerns Inventory-Short Form (ACCI-SF) into Turkish context and to investigate the psychometric properties of the ACCI-SF. The sample of the study consisted of 594 undergraduate students (349 females, 238 males) from a state university. Confirmatory factor analysis verified four-factor model as similar to the original factor structure of the ACCI-SF. Regarding concurrent validity, ACCI-SF and their subscales were found positively correlated with the subscales of the Student Career Construction Inventory. The Cronbach's alpha reliability coefficients found as .88 for Exploration subscale, .79 for Establishment subscale, .78 for Maintenance subscale, .87 for Disengagement subscale and .84 for all the scale. Also, the corrected item-total correlation values ranged from .56 to .79. In conclusion, it can be said that the Turkish version of the ACCI-SF is a valid and reliable tool for measuring career concerns of university students.

Keywords. career, adult, concern, reliability, validity.

Samet Şahin

Dokuz Eylül Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık
ABD, İzmir, Türkiye
e-mail: sametsahin@hotmail.com

Sercan Özaydın

Dokuz Eylül Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık
ABD, İzmir, Türkiye
e-mail: ozaydınsercanpdr@gmail.com

Prof. Dr. Diğdem Müge Siyez

Dokuz Eylül Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık
ABD, İzmir, Türkiye
e-mail: didem.siyez@gmail.com

Geliş/Received: 23.09.2019/09.23.2019

Düzeltilme/Revision: 15.10.2019/10.15.2019

Kabul/Accepted: 06.12.2019/12.06.2019

Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği
Turkish Psychological Counseling and Guidance Association
Genel Merkez / Central Office

Değişen ve gelişen dünyaya uyum sağlayabilmek, günümüz dünyasında önemli konulardan biri durumuna gelmiştir. Küreselleşmeyle birlikte ekonomi, teknoloji, eğitim ve sağlık gibi alanlarda ortaya çıkan gelişmeler ve hızlı değişimler hangi yaşta olursa olsun her bireyin yaşamını farklı açılardan biçimlendirmektedir ve bu değişim sürecinden etkilenen önemli yaşam alanlarından birisi de kariyer alanıdır (Eryılmaz ve Mutlu, 2017). Super (1990), kariyeri, bireylerin yaşam boyu oynadıkları farklı rollerin bir birleşimi olarak ele almaktadır. Woodd (2000) ise rol kavramından daha çok kişisel tecrübelerle vurgu yaparak kariyeri, kişinin yaşamı boyunca geçirdiği deneyimler ve maceralar bütünü olarak tanımlamaktadır. Bütün bu tanımlar kariyere, meslek seçiminden ve bir işi yapmaktan daha fazla bir anlam yüklemekte ve kariyerin, yaşamın farklı dönemlerini de ilgilendirdiğini göstermektedir.

Yaşam dönemlerine göre kariyer gelişimiyle ilgili ilk çalışmalar 10'lu ve 20'li yaşlar arasında içerecek şekilde Ginzberg, Ginsburg, Axelrad ve Herma (1951) tarafından başlatılmıştır. Super (1953) ise kariyer gelişiminin belirli yaşlar ile sınırlandırılmayacağından ve yaşam boyu devam eden bir süreç olduğundan bahsetmektedir. Super'a (1963) göre kariyer gelişimi; büyüme dönemi (0-14 yaş), keşfetme dönemi (15-25 yaş), yerleşme dönemi (25-44 yaş), sürdürme dönemi (45-64 yaş) ve geri çekilme dönemi (65 yaş ve sonrası) olarak beş aşamada ele alınmaktadır. Bu kariyer gelişim dönemlerinin her birinde kariyerle ilgili pek çok karar verilmekte, iş yaşamı ve başarıya ilişkin inançlar, çalışma becerileri ile ilgili tutumlar gelişmekte ve problem çözmeye yönelik yeterlilikler kazanılmaktadır (Savickas, 2001). Bu nedenle de Savickas (2012), kariyer gelişim sürecini kişinin kendi yaşamında üstlenmiş olduğu roller arasındaki uyum ve gelişimin sağlanmasına yönelik etkinlikler olarak tanımlamaktadır.

Dünya görüşü, iş hayatı ve duygusal hayatta denemeler yapılarak kimlik keşfinin sağlandığı üniversite yıllarını içeren beliren yetişkinlik döneminde (Arnett, 2000), gençler bir yandan liseye göre daha az yapılandırılmış olan bir eğitim yaşantısına uyum sağlamaya çalışırken diğer yandan da kariyer gelişimi ile ilgili pek çok görevi yerine getirmek durumundadır. Seçilen mesleğin kendine uygunluğunu değerlendirmek ve kendini yeni bir meslek elemanı olarak tanımlamak bu dönemde önde gelen gelişim görevleri arasında yer almaktadır (Busacca ve Wester, 2006). Yaşam rolleri arasında denge kurmak, staj yapabileceği kurumlar bulabilmek, kendisine referans olabilecek bir network oluşturabilmek gibi kendi kariyerleriyle ilgili kararları verebilmek ve iş arama becerilerini geliştirmek bu

döneme özgü diğer gelişim görevleri arasında yer almaktadır (Busacca ve Wester, 2006; Creed, Fallon ve Hood, 2009). Bu dönemde kariyer ile ilgili görevlerin yerine getirilmesinde belirsizlik kaçınılmazdır ve bu belirsizlik kariyer endişelerini tetikleyebilmektedir (Gati ve Asher, 2001). Aynı zamanda, ailelerin, üniversitedeki öğretim üyelerinin ve işverenlerin beklentileri de kariyer endişelerinin artmasında rol oynamaktadır (Super, Savickas ve Super, 1996).

Kariyer endişeleri, bir kişinin kariyer gelişimi için önemli ve gerekli olduğunu düşündüğü yaşantıları yönetme konusundaki endişeyi temsil etmektedir (Code ve Bernes, 2006; Savickas; Passen ve Jarjoura, 1988). Anderson ve Niles (1995) tarafından yetişkinlerle yapılan bir çalışmada kariyer endişesinin en yüksek olduğunu dönemin üniversite yıllarını da kapsayan keşfetme dönemi olduğu belirlenmiştir. Üniversite öğrencileri ile yapılan bir çalışmada da 20 yaşında kariyer endişelerinin en yüksek düzeyde olduğu ve zaman içerisinde bu endişelerinin azaldığı belirlenmiştir (Ranta, Dietrich ve Salmela-Aro, 2014). Kariyer endişeleri, zaman, yer ve rollere bağlı olarak ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle kariyer endişeleri sadece yaşa özgü gelişimsel görevlerin yerine getirilmesiyle ilgili değil, aynı zamanda sosyal beklentilerin karşılanması ya da kişisel hedeflere ulaşabilmesiyle de ilişkilidir (Savickas, 2001).

Türkçe alan yazında üniversite öğrencilerinin kariyer gelişimlerini değerlendirebilmek amacıyla kariyer kararı verme güçlükleri (Öztemel, 2018), kariyer uyumluluğu (Siyez ve Yusupu, 2015), kariyer planlaması (Taşhyan, Arı ve Duzman, 2011) gibi konularda araştırmalar yer almaktadır. Diğer yandan Türkçe alan yazın taramasında üniversite öğrencilerinin kariyer endişeleriyle ilgili bir araştırmaya ulaşılamamıştır. Ancak, sürekli değişen politikalar sebebiyle eğitim sisteminin bir türlü oturtulamaması (Gedikoğlu, 2005), sınav sistemindeki sürekli değişiklikler (Özyürek, 2013), üniversite eğitiminin iş çevresinin beklentilerini karşılayamaması (Yenen ve Gözlü, 2005), yüksek nüfus artış hızı ve bunun sonucunda ortaya çıkan işsizlik ve istihdam sorunu (Özyürek, 2013) gibi Türkiye’de yaşanan sorunların üniversite öğrencilerinin kariyer endişelerinin artmasında etkili olabileceği düşünülmektedir. Nitekim, Weisenberg ve Aghakhani (2007) tarafından da kariyer endişelerinin artmasında sosyal bağların da önemli olduğu belirtilmektedir. Türkiye’de konu ile ilgili araştırmaya ulaşılamamasının sebeplerinden birisi kariyer endişelerini değerlendirmeye yönelik bir ölçme aracının bulunmaması olabilir.

Farklı gelişim dönemlerinde bulunan bireylerin kariyer endişelerini değerlendirmek amacıyla sıklıkla kullanılan ölçme araçlarından biri Super, Thompson ve Lindemann (1988) tarafından geliştirilen Yetişkin Kariyer Endişeleri Ölçeğidir (Adult Career Concerns Inventory-ACCI). Toplamda 61 maddeden oluşan bu ölçekte dört faktör ve her bir faktör için de üç alt faktör bulunmaktadır. Ölçekteki her bir alt faktör için beş madde bulunurken, bir madde de kişinin kariyer değişim durumuna yönelik tutumunu değerlendirmektedir. Yapılan analizler sonucunda ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğu farklı araştırmalar tarafından da desteklenmiştir (Savickas, Passen ve Jarjoura, 1988; Halpin, Ralph ve Halpin, 1990; Smart ve Peterson, 1994).

Yetişkin Kariyer Endişeleri Ölçeğinin kariyer danışmanlığı ve mesleki araştırmalar yönünden taşıdığı fayda ortaya konmuş olmakla birlikte (Niles, Anderson ve Goodnough, 1990) madde sayısının çokluğu bazı kariyer psikolojik danışmanları tarafından bir dezavantaj olarak değerlendirilmektedir. Bu nedenle Perrone, Gordon, Fitch ve Civiletto (2003) tarafından, ölçeğin 12 maddeden oluşan kısa formu oluşturularak üniversite öğrencileriyle geçerlik-güvenilirlik çalışması yapılmıştır.

Türkiye’de yapılan bir araştırmada üniversite ikinci sınıftan sonra öğrencilerin kariyer psikolojik danışmanlığı konusundaki gereksinimlerinin daha ön planda olduğu belirtilmektedir (Doğan, 2012). Üniversite öğrencileri, yetişkinliğe ve iş hayatına geçiş sürecinde lise dönemine kıyasla daha fazla kariyer göreviyle karşılaşmakta ve daha belirsiz bir sürece maruz kalmaktadır (Super vd., 1996). Bu sebeple üniversite yıllarında beliren yetişkinlerin kariyer endişeleri yüksek düzeyde olabilmektedir (Creed vd., 2009). Bu yönüyle Yetişkin Kariyer Endişeleri Ölçeği Kısa Formunun (YKEÖ- KF) Türkçeye uyarlanmasının bu kapsamda yapılacak çalışmalara katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Aynı zamanda YKEÖ-KF’nin Türkçeye uyarlanması kültürlerarası çalışmalar yapılmasına olanak sağlayabilir.

Bu bağlamda bu çalışmanın amacı, Yetişkin Kariyer Endişeleri Ölçeği Kısa Formunun Türkçeye uyarlanması ve psikometrik özelliklerinin incelenmesidir. Araştırmanın amacı doğrultusunda araştırma soruları şu şekilde belirlenmiştir:

- 1- Orijinalinde dört faktörlü olan YKEÖ-KF’nin bu faktör yapısı ölçeğin Türkçe formunda da doğrulanmakta mıdır?
- 2- YKEÖ-KF’nin eşdeğer ölçek geçerliği ne düzeydedir?

- 3- YKEÖ-KF'nin tüm ölçek ve alt boyutlarına ilişkin güvenilirliği ne düzeydedir?

YÖNTEM

Çeviri Çalışması

YKEÖ-KF'nin çeviri çalışması, Brislin'in (1970) geri çeviri yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin kullanımı için gerekli izin alındıktan sonra ölçek, ana dili Türkçe olan ve iyi derecede İngilizce bilen birinci ve ikinci araştırmacı tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Bu aşamadan sonra oluşturulan iki çeviri de ortak bir Türkçe form elde etmek amacıyla üçüncü araştırmacı tarafından birbiriyle karşılaştırılmıştır. Ortaya çıkarılan formun uygunluğunu tasdik etmek amacıyla ölçeğin Türkçe formu iyi derecede İngilizce bilen başka bir öğretim üyesi tarafından yeniden İngilizceye çevrilmiştir. İngilizceye çevrilen bu form, değerlendirilmek üzere ölçeği geliştiren araştırmacıya ulaştırılmış ve araştırmacı tarafından maddelerin uygun olduğu belirtilmiştir. Böylece ölçeğin dil geçerliğinin sağlandığı görülmüştür.

Evren ve Örneklem

Araştırma evreni, Türkiye'nin batısında bulunan 18 fakülte ve 4 yüksekokuldan oluşan büyük ölçekli bir devlet üniversitedir. Bu üniversitede 2018-2019 eğitim öğretim yılında lisans eğitimine devam eden öğrenci sayısı 50.471'dir. Araştırmanın örnekleminin belirlenmesinde ilk olarak örneklem büyüklüğü hesaplanmıştır. Güven düzeyi %95 ve güven aralığı %4 alındığında örneklem büyüklüğü 593 olarak hesaplanmıştır (Creative Research Systems, 2019). Belirlenen örneklem büyüklüğüne ulaşmada ise çok aşamalı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. İlk aşamada fakültelerin belirlenmesi için küme örnekleme yöntemi kullanılmıştır ve her bir fakülte bir küme olarak kabul edilmiştir. Ardından rastgele sayılar tablosu kullanılarak dört fakülte tesadüfi olarak belirlenmiştir. Son aşamada ise fakültelerdeki öğrenci ve şubelerin belirlenmesinde ulaşılabilir örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Sonuç olarak araştırmanın örneklemini 594 öğrenciden oluşmaktadır.

Araştırmanın örneklemini oluşturan katılımcıların 349'u (%58.8) kadın ve 238'i (%40.1) erkek öğrencilerden oluşurken, katılımcılardan 7'si (%1.2) cinsiyetine

ilişkin herhangi bir açıklama yapmamıştır. Katılımcıların yaş aralığı 18-51 arasında değişmekte olup yaş ortalaması ise 21.44 (SS = 3.05) olarak hesaplanmıştır. Katılımcıların 197'si (%33.2) Eğitim, 164'ü (%27.6) Mühendislik, 138'i (%23.2) Hukuk ve 95'i (%16) Güzel Sanatlar Fakültesinde öğrenim görmektedir. Araştırmanın örneklemini oluşturan 594 katılımcının 196'sı (%33.3) birinci sınıfa, 114'ü (%19.2) ikinci sınıfa, 109'u (%18.5) üçüncü sınıfa ve 172'si (%29) dördüncü sınıfa devam etmektedir.

Veri Toplama Araçları

Yetişkin Kariyer Endişeleri Ölçeği Kısa Formu (YKEÖ-KF). 61 maddeden oluşan YKEÖ, kişilerin plan ve keşif süreçlerini kolaylaştırmasının yanı sıra, kişilerin şu anki ve gelecekteki gelişimsel görevlerini anlamasına yardımcı olma amacıyla Super ve diğerleri (1988) tarafından geliştirilmiştir. YKEÖ'nün 12 maddelik kısa formu olan YKEÖ-KF ise Perrone ve diğerleri (2003) tarafından geliştirilmiştir. Beşli Likert tipinden oluşan bu ölçekte, orijinal forma denk şekilde 4 faktörlü yapı (keşfetme, yerleşme, sürdürme ve geri çekilme) korunmuştur. Ölçekten alınan puanların artması, artan kariyer endişesine işaret etmektedir. Güvenilirlik çalışmasında da alt ölçeklerin Cronbach alfa güvenilirlik katsayılarının .73 ile .87 arasında değiştiği belirlenmiştir. Aynı çalışmada, kısa form ve uzun form karşılaştırmasında ise uzun formun Cronbach alfa değerinin .79 ile .89 arasında değiştiği ve bu iki form arasındaki t-testi sonuçlarında anlamlı bir farka rastlanmadığı belirtilmiştir.

Öğrenci Kariyer Yapılandırma Envanteri (ÖKYE). Savickas, Porfeli, Hilton ve Savickas (2018) tarafından üniversite öğrencilerinin kariyer seçimiyle ilgili inanç, tutum, yeterliliklerinin ölçümü için geliştirilen ÖKYE, 18 maddeden oluşan 5'li Likert tipi bir ölçektir. Geçerlik analizi sonrasında ÖKYE'nin belirginleştirme, keşfetme, karar verme ve hazırlık yapma olmak üzere dört alt ölçekten oluştuğu belirlenmiştir. Ölçekten alınan toplam puanın azalması, bireyin kariyer seçimiyle ilgili gereken mesleki davranışları sergilediği anlamına gelmektedir.

ÖKYE'nin Türkçeye uyarlama çalışması Sevinç ve Siyez (2018) tarafından yapılmıştır. ÖKYE'nin geçerlik çalışması kapsamında doğrulayıcı faktör analizi yapılmış ve eşdeğer ölçek geçerliği incelenmiştir. Uyarlama çalışmasını yürüten araştırmacılar tarafından hazır olma ve karar verme alt boyutlarının Türk eğitim sisteminde daha iç içe olacağı öne sürülerek hem üç faktörlü hem de dört

faktörlü yapı DFA ile test edilmiş ve üç faktörlü yapının daha iyi uyum indeksleri ürettiği belirlenmiştir. Bu nedenle de Türkçe formunda üç faktörlü yapının kullanılmasına karar verilmiştir. Eşdeğer form geçerliği sonucunda ölçeğin alt boyutları ile Kariyer Uyum Yetenekleri Ölçeğinin alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif ilişkiler bulunmuştur. Ölçeğin tamamı için Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı .87 bulunurken “Belirginleştirme”, “Keşfetme” ve birlikte değerlendirilen “Hazır Olma ve Karar Verme” alt boyutları için Cronbach alfa katsayıları sırasıyla .65, .72 ve .87 olarak bulunmuştur.

İşlem

Mevcut çalışmaya ilişkin etik kurul onayı ilgili üniversitenin Eğitim Bilimleri Enstitüsünden 14.03.2019 tarihinde alınmıştır. Araştırma verileri, birinci ve ikinci araştırmacı tarafından 2018-2019 eğitim-öğretim yılının bahar döneminde sınıf ortamında toplanmıştır. Verilerin toplanmasından önce araştırmanın amacı hakkında katılımcılara bilgi verilmiş ve bilgilendirilmiş onamları alınmıştır. Sırasal yanlılıktan kaçınmak için katılımcıların yarısına ilk önce YKEÖ-KF uygulanırken diğer yarısına ise ilk önce ÖKYE uygulanmıştır. Ölçeklerin tamamlanması yaklaşık 15 dakika sürmüştür.

Verilerin Analizi

Veri seti üzerinde ilk olarak kayıp veriler tespit edilmiştir. Araştırmadaki kayıp veriler, elde edilen tüm verilerin %0,4'lük bir kısmını oluşturmuştur. Little's MCAR testi sonucunda kayıp verilerin rastgele olarak dağıldığı görülmüştür ($p>.05$). Özellikle %5 ve altındaki kayıp veri oranında bu yöntemin ölçek geçerliği ve güvenilirliği açısından tam veri durumuna neredeyse denk sonuçlar vermesi nedeniyle (Şahin Kürşad ve Nartgün, 2015) kayıp verilerin giderilmesinde seri ortalaması yöntemi kullanılmıştır.

Araştırmada YKEÖ-KF'nin yapı geçerliğini incelemek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Ancak doğrulayıcı faktör analizinden (DFA) önce tek yönlü normallik ve çok yönlü normallik varsayımlarının karşılanıp karşılanmadığı incelenmiştir. Tek yönlü normallik varsayımı basıklık ve çarpıklık katsayıları hesaplanarak değerlendirilmiştir. YKEÖ-KF için basıklık değeri .14 (standart hata=.20), çarpıklık değeri .40 (standart hata=.10) olarak

bulunmuştur. Basıklık ve çarpıklık değerleri ± 1 arasında olduğundan dolayı veri setinin DFA için uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çok değişkenli normallik varsayımıysa saçılma diyagramı matrisi kullanılarak incelenmiş ve dağılımlar elips şeklinde elde edildiği için çok değişkenli normallik varsayımının sağlandığı kabul edilmiştir. DFA'da maksimum olabirlik yöntemiyle birlikte uyum indekslerinin değerlendirilmesinde ki-kare istatistiği (χ^2) için ki-karenin serbestlik derecesine oranının 0-2 aralığında olması iyi uyum ve 2-5 aralığında olması ise kabul edilebilir uyum olarak değerlendirilmiştir (Hooper, Coughlan ve Mullen, 2008). RMSEA için ise $<.08$, GFI için $>.90$ ve CFI için de $>.95$ kriterleri baz alınmıştır (Hu ve Bentler, 1999).

Araştırmada yapı geçerliği kapsamında yakınsama geçerliği de incelenmiştir. Yakınsama geçerliği, bir yapının göstergeleri tarafından ölçülme düzeyini değerlendirmektedir. Yakınsama geçerliği için modeldeki örtük yapılar arasındaki paylaşılan varyansın düzeyi incelenmektedir ve bu amaçla Average Variance Extracted (AVE) için $.50$ ve Composite Reliability (CR) için ise $.70$ kriterleri kullanılmaktadır (Hair, Hult, Ringle ve Sarstedt, 2014).

Araştırmada eşdeğer ölçek geçerliği için YKEÖ-KF ve ÖKYE arasındaki ilişki Pearson korelasyon analizi ile incelenmiştir. Eşdeğer ölçek geçerliğinde benzer yapılar arasındaki ilişkiler incelenmektedir. Kariyer endişeleriyle birlikte kariyer inançları da kariyer olgunluğunun göstergeleri arasında yer almaktadır (Levinson, Ohlers, Caswell ve Kiewra, 1998). ÖKYE'nin, üniversite öğrencilerinin kariyer seçimiyle ilgili inanç, tutum, yeterliliklerine yönelik algısını değerlendirmesinden dolayı bu çalışmada kullanılmasına karar verilmiştir. Ayrıca, YKEÖ-KF'nin orijinalinin alt ölçekleriyle ÖKYE'nin alt ölçeklerinin bazılarının benzer olması da bu seçimde etkili olmuştur. Güvenilirlik analizi için ise Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı ile madde-toplam korelasyonları hesaplanmıştır. Verilerin analizi SPSS 23 ve AMOS 24 paketleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Tüm veri analizlerinde $p < .05$ anlamlılık değeri esas alınmıştır

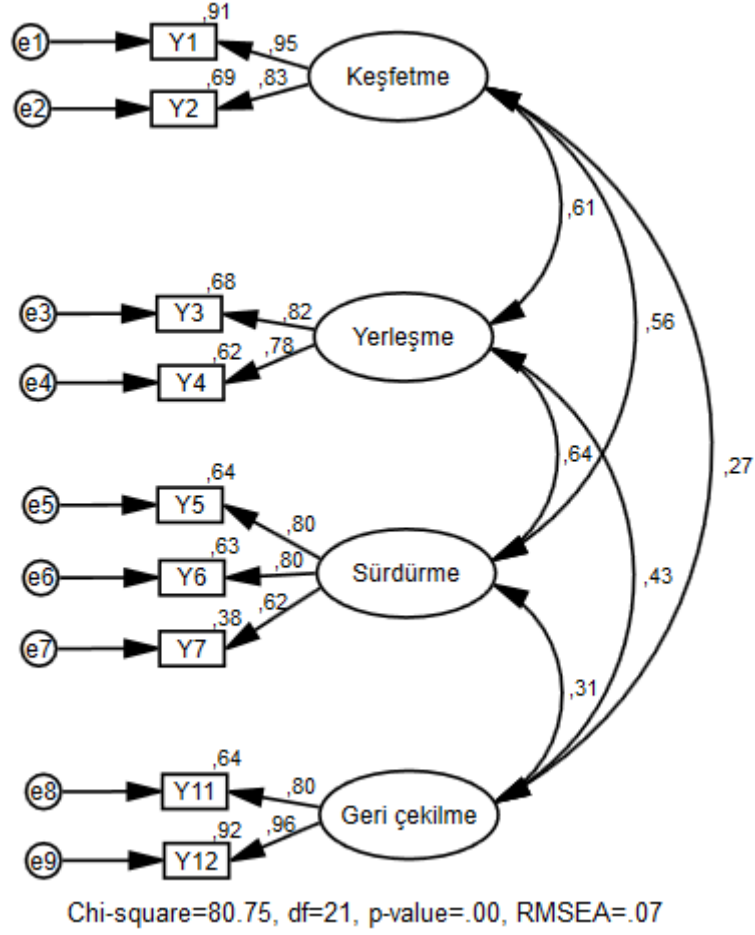
BULGULAR

Yapı Geçerliği

Orijinal formunda da dört faktöre sahip olan YKEÖ-KF'nin faktör yapısı DFA ile test edilmiştir. İlk DFA sonucunda elde edilen uyum iyiliği indeksleri şu

şekildedir: $\chi^2=309.98$, $sd =48$, $\chi^2/sd=6.46$, $GFI=.91$, $CFI=.92$, $RMSEA=.10$, $SRMR=.06$. Ancak bu uyum indeksleri iyi uyuma işaret etmemektedir. Bu aşamada Gaskin ve Lim (2016) tarafından AMOS programına eklenen ek bir yazılımla yakınsama geçerliği incelenmiştir. Bu analiz sonucunda sırasıyla madde 9, 8 ve 10'un sürdürme boyutundaki AVE değerinin .50'nin altında kalması nedeniyle analizden çıkarılması önerilmiştir. Bu maddeler çıkartılarak DFA yinelendiğinde ise şu uyum indeksleri elde edilmiştir: $\chi^2=80.75$, $sd=21$, $\chi^2/sd=3.85$, $GFI=.97$, $CFI=.98$, $RMSEA=.07$ ve $SRMR=.04$. Elde edilen bu uyum indeksleri iyi uyuma işaret etmektedir. Bu modele ilişkin yol diyagramı Şekil 1'de yer almaktadır.

Şekil 1. YKEÖ-KF Modeli Yol Diyagramı

Sonrasında yakınsama geçerliği için tekrardan AVE ve CR değerleri hesaplanmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Doğrulayıcı Faktör Analizi Model Geçerlik ve Güvenilirliği

Değişken	CR	AVE	MSV	MaxR(H)	1	2	3	4
1. Keşfetme	0,88	0,79	0,35	0,93	0,89			
2. Yerleşme	0,78	0,64	0,38	0,78	0,59**	0,80		
3. Sürdürme	0,77	0,53	0,38	0,79	0,53**	0,62**	0,73	
4. Geri çekilme	0,88	0,79	0,18	0,96	0,24**	0,43**	0,29**	0,89

Not. ** $p < .01$

Tablo 1’de görüleceği üzere modelin AVE değerleri .53 ile .79 arasında değişirken CR değerleri de .70’ten yüksektir. Bu sebeple yapısal tutarlılığın ve yakınsama geçerliğinin son derece iyi olduğu söylenebilir (Byrne, 2010). Geçerliğin ispatlanabilmesi için aynı zamanda MSV (Maximum Shared Variance) değerinin AVE’den küçük olması gerekmektedir (Hair vd., 2014). Bu kriter açısından incelendiğinde de her bir alt boyuta ilişkin MSV değerinin AVE değerinden küçük olduğu görülmektedir.

Ayırt edici geçerlik için YKEÖ-KF’nin alt boyutları arasındaki korelasyon değerleri incelenmiştir. Araştırmadaki model boyutları arasındaki korelasyonlar Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. YKEÖ-KF Alt Ölçek Korelasyonları

Değişken	1	2	3	4
1. Keşfetme	-			
2. Yerleşme	.51**	-		
3. Sürdürme	.45**	.49**	-	
4. Geri çekilme	.26**	.36**	.27**	-

Not. ** $p < .01$

Tablo 2’ye bakıldığında alt ölçek korelasyonlarının .26 ile .51 arasında değiştiği ve pozitif yönde anlamlı düzeyde olduğu görülmektedir. Korelasyon değerlerinin .85’in üzerinde olması ölçek boyutlarının birbirinden yapısal olarak ayrılmadığını ve ayrılmayan boyutların tek bir yapı olarak ele alınması gerektiğini gösterir (Tabachnick ve Fidell, 2007). Bu bulgular ışığında dört yapı arasında ayırt edici geçerliğin sağlandığı söylenebilir.

Eşdeğer Ölçek Geçerliliği

Eşdeğer ölçek geçerliliği için YKEÖ-KF ve ÖKYE arasındaki ilişki Pearson korelasyon analizi ile incelenmiştir. YKEÖ-KF ve ÖKYE ile alt ölçekleri arasındaki korelasyonlar Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. YKEÖ-KF ve ÖKYE Toplam ve Alt Ölçek Pearson Korelasyon Katsayıları

		YKEÖ-KF					Toplam YKEÖ- KF
	Değişken	Keşfetme	Yerleşme	Sürdürme	Geri çekilme		
ÖKYE	Belirginleştirme	.23**	.24**	.30**	.15**	.31**	
	Keşfetme	.23**	.14**	.25**	.10*	.25**	
	Karar verme ve hazırlık	.50**	.37**	.39**	.22**	.50**	
	Toplam ÖKYE	.43**	.34**	.40**	.21**	.47**	
Not. * $p < .05$							
Not. ** $p < .01$							

Tablo 3'te görüldüğü gibi YKEÖ-KF toplam puanı ile ÖKYE toplam puanı arasında ($r=.47$, $p<.01$) ve her iki ölçeğe ilişkin alt ölçekler arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler bulunmuştur.

Güvenilirlik

YKEÖ-KF'nin güvenilirliğini incelemek amacıyla ölçeğin iç tutarlılığı Cronbach alfa güvenilirlik katsayısıyla belirlenmiştir. Toplamda 594 öğrenciden elde edilen verilerin Cronbach alfa katsayısı hesaplandığında ölçeğin iç tutarlılığı .84 olarak bulunmuştur. Ölçeğin keşfetme, yerleşme, sürdürme ve geri çekilme alt ölçekleri için ise Cronbach alfa katsayısının sırasıyla .88, .79, .78 ve .87 olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca DFA sonucunda alt faktörlere ilişkin CR değerlerinin .77 ile .88 arasında değiştiği belirlenmiştir.

Çalışmada ölçek güvenilirliğini incelemek amacıyla aynı zamanda madde-toplam korelasyonları da incelenmiştir. Düzeltilmiş madde-toplam korelasyonlarının hesaplanmasında her bir boyutun kendi toplam puanı kullanılmıştır. YKEÖ-KF'nin keşfetme alt ölçeğinde iki madde yer almaktadır ve her iki madde için de madde toplam-puan korelasyonu .79 olarak bulunmuştur. Yine iki maddeden oluşan yerleşme alt ölçeğinin maddeleri için

ise madde-toplam korelasyonunun .65 olduğu gözlemlenmiştir. Üç maddeli sürdürme alt ölçeğinin maddeleri için ise bu değerlerin .56 ile .67 arasında değiştiği belirlenmiştir. Son olarak yine iki maddeden oluşan geri çekilme alt ölçeği için ise madde-toplam korelasyonu .77 olarak bulunmuştur.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmanın amacı, Yetişkin Kariyer Endişeleri Ölçeği Kısa Formunun (YKEÖ-KF) Türkçeye uyarlanması ve psikometrik özelliklerinin incelenmesidir. Bu amaçla ölçeğin yapı geçerliği, eşdeğer ölçek geçerliği ve iç tutarlılığı incelenmiştir. YKEÖ-KF'nin geri çeviri yöntemiyle dil geçerliğinin sağlanmasının ardından geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları için üniversite öğrencilerinden veri toplanmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulardan ilki üç maddenin ölçekten çıkarılmasıyla dört faktörlü modelin iyi uyum indekslerine sahip olduğunu göstermektedir. Perrone ve diğerleri (2003) tarafından geliştirilen kısa form ile birlikte Super ve diğerleri (1988) tarafından geliştirilen uzun formda da ölçek dört faktörlü bir yapıya sahiptir. Perrone ve diğerleri (2003) tarafından geliştirilen 12 maddelik kısa formun henüz başka bir dile uyarlanmasının yapılmamış olmasına rağmen Super ve diğerleri (1988) tarafından geliştirilen 61 maddelik ölçeğin farklı kültürlere uyarlanmasıyla ilgili çalışmalarda (Le Corff ve Gingras, 2011) ölçeğin dört faktörlü yapıdan oluştuğu doğrulanmıştır. YKEÖ-KF'nin alt ölçekleri arasındaki korelasyon değerleri de incelendiğinde faktörlerin birbiriyle ilişkili olmasına rağmen korelasyon değerlerinin .85'in altında olması nedeniyle (Tabachnick ve Fidell, 2007) faktörlerin birbirinden ayrıştığı görülmektedir. Yetişkin Kariyer Endişeleri Ölçeği, Super'ın kuramına dayanmaktadır. Türk kültüründe Super'ın kariyer gelişim dönemlerinin ilkokul öğrencileri açısından incelendiği görülse de (Nazlı, 2007), yetişkinlik dönemi için herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Ancak bu araştırmadan elde edilen bu bulgulara dayanarak Türkiye'de üniversite gençlerinin kariyer gelişiminin Super'ın (1963) kuramında ortaya koyduğu keşfetme, yerleşme, sürdürme ve geri çekilme aşamalarını takip ettiği söylenebilir. Bu yönüyle de araştırmadan elde edilen bu bulgunun önemli olduğu düşünülmektedir.

Yapı geçerliğiyle ilişkili olarak uyum indekslerinin iyileşmesi için 3 maddenin ölçme aracından çıkartılması gerekmiştir. Model uyumunu bozması sebebiyle modelden çıkarılan maddelere bakıldığında bu maddelerin 8. (Sektörümüzdeki yeni yöntemlere ilişkin toplantılara ve seminerlere katılmak), 9. (Üzerinde çalışılacak yeni konular belirlemek) ve 10. maddeler (İşimi yapmanın daha pratik yollarını geliştirmek) olduğu görülmektedir. Bu maddelerin üçü de YKEÖ-KF'nin sürdürme alt boyutunda yer almaktadır. Sürdürme bireyin mesleğine devam ederken mesleğin talep ettiği çeşitli nitelikleri kazanması, bu nitelikler doğrultusunda kendisini geliştirmesi, mesleğiyle ve mesleki çevresiyle olan uyumunu sürdürmesiyle ilgilidir (Bjorklund ve Bee, 2014). Araştırmadan elde edilen bu sonucun kavramsal denklik kavramıyla açıklanabileceği düşünülmektedir.

Kavramsal denklik, dilsel denkliğin ötesinde bir kavramın doğasının ve anlamının farklı gruplarda aynı anlama gelmesidir (Harachi, Choi, Abbott, Catalano ve Bliesner, 2006; Usunier, 2011). Yetişkin Kariyer Endişeleri Ölçeğinin ve kısa formunun geliştirildiği Amerikan kültüründe gerek aile gerekse iş yaşamında bireysel bağımsızlık öncelikli değerlerden birisidir (Marsella ve Leong, 1995). Hofstede'nin (2001) iş yaşamında insan davranışlarını kültürlerarası karşılaştırmalı olarak incelediği araştırmasında bireycilik/toplulukçuluk özellikleri açısından karşılaştırıldığında Amerika'nın 91 puan ile en bireyci toplum olduğu Türkiye'nin 37 puan ile orta düzeyde bireyci ve yüksek düzeyde toplulukçu bir toplum olduğu bulunmuştur. YKEÖ-KF'nin Türkçe formundan çıkarılan üç madde de işi sürdürmede doğrudan kişiye özgü yeterlilikler, yenilikçilik ve girişimcilğe vurgu yapmaktadır. Ancak Argüden (1998) tarafından ülkemizde kişilerin mesleki gelişimlerinde bireysel yeterliliklerini ön planda tutmadığı vurgulanmaktadır. Girişimcilik, belirsizliğe karşı yüksek toleransı, risk almayı beraberinde getirmektedir (Demirel ve Tikici, 2004). Yine Hofstede'nin (2001) çalışmasına vurgu yapmak gerekirse, Türkiye belirsizlikten kaçınma ile ilgili olarak yüksek kategoride yer alırken, Amerika düşük kategoride yer almaktadır. Buna göre üniversite öğrencilerinin sürdürme boyutu ile ilgili kariyer endişelerinin Amerikan kültüründen farklılaştığı söylenebilir. Nitekim, Türkiye'de beş yıldızlı otel işletmelerinde çalışan 1084 katılımcıyla yapılan bir araştırmada da çalışanların mesleki gelişimlerini ve özel yeteneklerini belirleyecek çeşitli testlerin uygulanması ve mesleki gelişimlerine katkı sağlayacak eğitim programlarının düzenlenmesi, konferans ve seminer gibi

eğitimlerin verilmesi konusunda katılımcıların eleştirel bir yaklaşım sergilediği belirlenmiştir (Kılıç & Öztürk, 2009).

Sürdürme alt boyunda kalan maddeler (“İşimde öncelikle bilgili ve becerikli hale gelmek”, “Çalıştığım sektörde nasıl ilerleme gösterebileceğimi planlamak”, “Çalıştığım sektördeki insanların bana duyduğu saygıyı korumak”) açısından bakıldığında da sürdürmenin üniversite öğrencileri tarafından daha çok mesleği korumak ve çevre ile uyumu sürdürmekle ilişkili olduğu söylenebilir. Bunu destekleyecek şekilde Gökdeniz (2017) tarafından Türkiye’de mesleki güvencenin mesleki gelişimden daha öncelikli görüldüğü belirtilmektedir.

Elde edilen bir diğer bulgu, YKEÖ-KF toplam puanı ile ÖKYE toplam puanı arasında pozitif yönde orta derece anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Korelasyon analizi sonuçları, YKEÖ-KF’nin alt ölçekleriyle (keşfetme, yerleşme, sürdürme, geri çekilme) ÖKYE’nin alt ölçekleri (belirginleştirme, keşfetme, karar verme ve hazırlık) arasında da pozitif yönde anlamlı ilişkiler olduğunu ortaya koymaktadır. Buna göre ÖKYE puanları arttıkça kariyer endişeleri de artış göstermektedir. Kişinin kendi ilgi ve yeteneklerini tanımlayabilmesi, çeşitli meslek ve iş kollarına dair bilgi edinmesi, spesifik bir iş kolunda karar kılması, gerekli eğitimi alması ve bir işe yerleşmesi gibi adımlar ÖKYE’deki kariyer yapılandırma sürecini oluşturmaktadır. ÖKYE’den alınan puanların artması, bireyin kariyer yapılandırmasıyla ilgili gereken mesleki davranışları yeterli düzeyde gösteremediğine işaret etmektedir. Elde edilen bu bulgu alan yazınla da tutarlılık göstermektedir (Guo vd., 2014; Miller ve Rottinghaus, 2014). Ayrıca, Savickas’ın (2013) kariyer yapılandırma kuramına göre de bu sürecin bileşenlerinden birinin kariyer endişeleri olduğu belirtilmektedir.

Araştırmadan elde edilen bir başka bulgu, YKEÖ-KF’nin Türkçe formunun Cronbach alfa güvenilirlik katsayısının .84, alt ölçeklerin Cronbach alfa güvenilirlik katsayısının ise .78 ile .88 arasında değiştiğini göstermektedir. Cronbach alfa değerlerinin .70’in üzerinde olması kabul edilebilir olarak, .80’in üzerinde olması iyi olarak kabul edilmektedir (George ve Mallery, 2003). Buna göre YKEÖ-KF’nin iyi bir güvenilirlik düzeyine sahip olduğu söylenebilir. Aynı zamanda elde edilen bu bulgu, Perrone ve diğerleri (2003) tarafından yapılan çalışma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Söz konusu çalışmada da

alt ölçeklerin Cronbach alfa güvenilirlik katsayıları .73 ile .87 arasında değişirken, toplam ölçek için güvenilirlik katsayısı .87 olarak bulunmuştur.

Araştırmadan elde edilen bulguların değerlendirilmesinde araştırmanın sınırlılıkları da göz önüne alınmalıdır. Araştırmanın sınırlılıklarından ilki araştırma örnekleminin sadece üniversite öğrencilerinden oluşmasıdır. Perrone ve diğerleri (2003) tarafından yapılan çalışmada da üniversite öğrencileri ile çalışılmıştır. Ancak ölçeğin Super ve diğerleri (1988) tarafından geliştirilen ilk formunda yetişkin örneklemden de veri toplanmıştır. Bu nedenle yetişkin grupla da ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmasının yapılması önerilmektedir. Araştırmanın bir diğer sınırlılığı ise ölçüm değişmezliğinin incelenmemiş olmasıdır. Kadın ve erkeklerin kariyer örüntüleri, kariyer beklentileri ve hatta kariyer endişeleri farklı olabileceği için farklı bir çalışmada ölçeğin cinsiyete göre ölçüm değişmezliğinin incelenmesi de önerilmektedir. Araştırma kapsamında sadece bir üniversiteden veri toplanması da bir sınırlılık olarak değerlendirilebilir. Fakat araştırmanın yapıldığı üniversitenin, Türkiye'nin farklı bölgelerinden göç alan bir üniversite olması, çok sayıda fakülte ve yüksekokulu bünyesinde barındırması ve öğrenci sayısının fazlalığıyla birlikte örneklemin tesadüfi olarak belirlenmesi nedeniyle bu sınırlılığın minimize edildiği düşünülmektedir.

Sonuç olarak çalışmanın bulguları ışığında YKEÖ-KF'nin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu ve üniversite öğrencileriyle yapılacak araştırma ve uygulamalarda kullanılabilmesi görülmektedir. YKEÖ-KF aynı zamanda kariyer psikolojik danışmanlığı sürecinde de kullanılabilir. Kariyer endişeleri yüksek olan üniversite öğrencileri belirlenerek farklı kariyer müdahaleleriyle öğrencilere kariyer endişelerini yönetme becerileri kazandırılabilir.

Yazarlar Hakkında / About Authors

Samet Şahin. Lisans eğitimini Yaşar Üniversitesi Psikoloji bölümünde tamamlamıştır. Lisans eğitiminin ardından Dokuz Eylül Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Yüksek Lisans programına başlamıştır ve halen bu programda eğitimine devam etmektedir. Tez çalışması kapsamında yaşamda anlam üzerinde çalışmalarını sürdürmektedir.

Samet Sahin. He completed his undergraduate education in Psychology at Yasar University. He started postgraduate education in the Guidance and Psychological Counseling program at Dokuz Eylul University and he still continues his postgraduate education in this program. He currently studies on meaning in life for his master's thesis.

Sercan Özaydın. Lisans eğitimini Ege Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık programında tamamlamıştır. Lisans eğitiminin ardından Dokuz Eylül Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Yüksek Lisans programını kazanmıştır ve halen bu programda eğitimine devam etmektedir. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı devlet ilkokulunda okul psikolojik danışmanı olarak görev yapmaktadır. Tez çalışması kapsamında çocuklarda kariyer gelişimi alanında çalışmalarını sürdürmektedir.

Sercan Ozaydın. He completed his undergraduate education in the Guidance and Psychological Counseling program of Ege University. Afterwards, he started his postgraduate education in the Guidance and Psychological Counseling program at Dokuz Eylul University and he still continues his postgraduate education in this program. He works as a school counselor at a public primary school affiliated to the Ministry of National Education. He continues his studies on career development for his master's thesis.

Diğdem Müge Siyez. Lisans eğitimini Dokuz Eylül Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık programında tamamlamıştır. Yüksek lisans ve doktora çalışmalarını Dokuz Eylül Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık programında sürdürmüştür. Aynı üniversiteden 2010 yılında Doçent, 2015 yılında Profesör unvanlarını kazanmıştır. Psikolojik danışmada araştırma yöntemleri, kariyer gelişimi, ergenlerde problem davranışlar alanlarında çalışmalarını sürdürmektedir.

Diğdem Muge Siyez. She completed her undergraduate education in the Guidance and Psychological Counseling program of Dokuz Eylul University. She held her postgraduate and doctoral studies in Dokuz Eylul's Guidance and Psychological Counseling program. She

became an associate professor at the same university in 2010 and a full professor in 2015. She continues her studies on research methods in psychological counseling, career development and adolescent problem behaviors.

ıkar atışması / Conflict of Interest

Yazarlar tarafından ıkar atışmasının olmadığı rapor edilmiştir.

No conflict of interest was reported by the authors.

Fonlama / Funding

Herhangi bir fon desteği alınmamıştır.

No funding was received.

ORCID

Samet řabin <http://orcid.org/0000-0001-5961-9447>

Sercan zaydn <http://orcid.org/0000-0003-3889-0785>

Diğdem Mge Siyez <http://orcid.org/0000-0003-4724-3387>

KAYNAKÇA

- Anderson Jr, W. P., & Niles, S. G. (1995). Career and personal concerns expressed by career counseling clients. *The Career Development Quarterly*, 43(3), 240-245.
- Argüden, M. (1998). *Örgütsel kariyer yönetimi ve Yapı Kredi Bankası uygulaması* (Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Arnett, J. J. (2000). Emerging adulthood: A theory of development from the late teens through the twenties. *American psychologist*, 55(5), 469.
- Bjorklund, B. R. & Bee, H. L. (2014) *The journey of adulthood* (8nd ed.). New Jersey: Pearson.
- Brislin, R. W. (1970). Back-translation for cross-cultural research. *Journal of Cross-cultural Psychology*, 1(3), 185-216.
- Busacca, L. A. & Wester, K. L. (2006). Career concerns of master's-level community and school counselor trainees. *The Career Development Quarterly*, 55(2), 179-190.
- Byrne, B. (2010). *Multivariate applications series. structural equation modeling with AMOS: Basic concepts, applications, and programming*. Taylor & Francis Group, New York.
- Creative Research Systems (Mart, 2019). The survey system. 06.03.2019 tarihinde <https://www.surveysystem.com/sscalc.htm> sitesinden erişilmiştir.
- Creed, P. A., Fallon, T., & Hood, M. (2009). The relationship between career adaptability, person and situation variables, and career concerns in young adults. *Journal of Vocational Behavior*, 74(2), 219-229.
- Demirel, E. T. ve Tikici, M. (2004). Kültürün girişimciliğe etkileri. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 49-58.
- Doğan, T. (2012). A long-term study of the counseling needs of Turkish university students. *Journal of Counseling & Development*, 90, 91-96.
- Eryılmaz, A. ve Mutlu, T. (2017). Yaşam boyu gelişim yaklaşımı perspektifinden kariyer gelişimi ve ruh sağlığı. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 9(2), 227-249.
- Gaskin, J. & Lim, J. (2016), "Model Fit Measures". AMOS Plugin.
- Gati, I. & Asher, I (2001). The PIC Model for Career Decision Making: Prescreening, In-Depth Exploration, and Choice In F. T. L. Leong & A. Barak (Eds.).

- Contemporary Models in Vocational Psychology* (pp. 7-54). Mahwah, New Jersey: Lawrence-Erlbaum.
- Gedikoğlu, T. (2005). Avrupa Birliği sürecinde Türk eğitim sistemi: Sorunlar ve çözüm önerileri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 1(1), 66-80.
- George, D. & Mallery, P. (2003). *SPSS for Windows step by step: A simple guide and reference. 11.0 update (4nd ed.)*. Boston: Allyn & Bacon.
- Gökdeniz, İ. (2017). Özel sektör ve kamu yönetiminde kariyer planlaması. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 19(32), 123-131.
- Guo, Y., Guan, Y., Yang, X., Xu, J., Zhou, X., She, Z., ... & Pan, Z. (2014). Career adaptability, calling and the professional competence of social work students in China: A career construction perspective. *Journal of Vocational Behavior*, 85(3), 394-402.
- Hair, J., Hult, T., Ringle, C. & Sarstedt, M. (2014). *A primer on partial least squares structural equation modeling (PLS-SEM)*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications, Inc.
- Halpin, G., Ralph, J. & Halpin, G. (1990). The adult career concerns inventory: Validity and reliability. *Measurement and Evaluation in Counseling and Development*, 22(4), 196-202.
- Harachi, T. W., Choi, Y., Abbott, R. D., Catalano, R. F. & Bliesner, S. L. (2006). Examining equivalence of concepts and measures in diverse samples. *Prevention Science*, 7(4), 359-368.
- Hofstede, G. (2001). *Culture's Consequences: Comparing Values, Behaviors, Institutions, and Organizations Across Nations*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications
- Kılıç, G. ve Öztürk, Y. (2009). Kariyer yönetimi: Beş yıldızlı otellerde bir uygulama. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 20(1), 45-60.
- Le Corff, Y. et M. Gingras (2011). L'Inventaire des préoccupations de carrière : une mesure de l'adaptabilité à la carrière. *L'orientation scolaire et professionnelle*, 40(1), 1-11.
- Levinson, E. M., Ohlers, D. L., Caswell, S. & Kiewra, K. (1998). Six approaches to the assessment of career maturity. *Journal of Counseling & Development*, 76(4), 475-482.
- Marsella, A. J. & Leong, F. T. (1995). Cross-cultural issues in personality and career assessment. *Journal of career assessment*, 3(2), 202-218.

- Miller, A. D. & Rottinghaus, P. J. (2014). Career indecision, meaning in life, and anxiety: An existential framework. *Journal of Career Assessment, 22*(2), 233-247.
- Nazlı, S. (2007). Career development in primary school children. *Career Development International, 12*(5), 446-462.
- Niles, S. G., Anderson, W. P. & Goodnough, G. (1998). Exploration to foster career development. *The Career Development Quarterly, 46*, 262-275.
- Öztemel, K. (2018). Duygusal ve Kişilik İlişkili Kariyer Karar Verme Güçlükleri Ölçeğinin Genç Yetişkin Örnekleminde Faktör Yapısının ve Güvenirliğinin İncelenmesi. *Kariyer Psikolojik Danışmanlığı Dergisi, 1*(1), 68-82.
- Perrone-McGovern, K., Gordon, P. A., Fitch, J. C. & Civileto, C. L. (2003). The adult career concerns inventory: Development of a short form. *Journal of Employment Counseling, 40*, 172-180.
- Ranta, M., Dietrich, J. & Salmela-Aro, K. (2014). Career and romantic relationship goals and concerns during emerging adulthood. *Emerging Adulthood, 2*(1), 17-26.
- Savickas, M. L. (2001). Toward a comprehensive theory of career development: Dispositions, concerns, and narratives In F. T. L. Leong & A. Barak (Eds.). *Contemporary models in vocational psychology* (pp. 295-320). Mahwah, New Jersey: Lawrence-Erlbaum.
- Savickas, M. L. (2012). Life design: A paradigm for career intervention in the 21st century. *Journal of Counseling and Development, 90*, 13-19.
- Savickas, M. L. (2013). Career construction theory and practice. In S. D. Brown, R. W. Lent (Eds.) *Career development and counseling: Putting theory and research to work (2nd ed.)* (pp. 147-183). New Jersey: John Wiley & Sons.
- Savickas, M. L., Passen, A. J. & Jarjoura, D. G. (1988). Career concern and coping as indicators of adult vocational development. *Journal of Vocational Behavior, 33*, 82-98.
- Savickas, M. L., Porfeli, E. J., Hilton, T. L. & Savickas, S. (2018). The student career construction inventory. *Journal of Vocational Behavior, 106*, 138-152.
- Siyez, D. M. ve Yusupu, R. (2015). Üniversite öğrencilerinin kariyer uyumluluğu ve kariyer iyimserliğinin cinsiyet rolü değişkenine göre incelenmesi. *İş, Güç Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi, 17*(1), 78-88.

- Smart, R. M. & Peterson, C. C. (1994). Super's stages and the four-factor structure of the Adult Career Concerns Inventory in an Australian sample. *Measurement and Evaluation in Counseling and Development*, 26(4), 243-257.
- Super, D. E. (1953). A theory of vocational development. *American Psychologist*, 8(5), 185-190.
- Super, D. E. (1963). Self-concepts in vocational development. In D. E. Super, R. Starishevsky, N. Matlin, & J. P. Jordaan. *Career development: Self-concept theory* (pp. 1-16). Princeton, NJ: College Entrance Examination Board.
- Super, D. E. (1990). A life-span, life-space approach to career development. In D. Brown & L. Brooks (Eds.), *Career choice and development* (2nd ed.) (pp. 197-261). San Francisco: Jossey-Bass.
- Super, D. E., Savickas, M. L. & Super, G. M. (1996). The life-span, life-space approach to careers. In D. Brown, L. Brooks, & Associates (Eds.), *Career choice and development* (3rd ed.) (pp. 121-178). San Francisco: Jossey-Bass
- Super, D. E., Thompson, A. S. & Lindeman, R. H. (1988). *Adult career concerns inventory: Manual for research and exploratory use in counseling*. Palo Alto, CA: Consulting Psychologists Press.
- Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics*. Boston: Allyn & Bacon/Pearson Education.
- Taşlıyan, M., Arı, N. Ü. ve Duzman, B. (2011). İnsan kaynakları yönetiminde kariyer planlama ve kariyer yönetimi: İİBF öğrencileri üzerinde bir alan araştırması. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 3(2), 231-241.
- Şahin Kürşad, M. ve Nartgün, Z. (2015). Kayıp veri sorununun çözümünde kullanılan farklı yöntemlerin ölçeklerin geçerlik ve güvenilirliği bağlamında karşılaştırılması. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 6(2), 254-267.
- Usunier, J. C. (2011). The SAGE Dictionary of Quantitative Management Research.
- Weisenberg, F. & Aghakhani, A. (2007). An exploration of graduate students' career transition experiences. *Canadian Journal of Counselling*, 41, 107-123.
- Woodd, M. (2000). The move towards a different career pattern: Are women better prepared than men for a modern career?. *Career Development International*, 5(2), 99-105.

Yenen, V. Z. ve Gözlü, S. (2005, Kasım). *İş çevresinin üniversite mezunlarından ve üniversite eğitiminden beklentileri*. V. Ulusal Üretim Araştırmaları Sempozyumu, İstanbul Ticaret Üniversitesi.

Ek 1. Yetişkin Kariyer Endişeleri leđi Kısa Formu

1. Bana en uygun iř kolunu bulmak
2. Madde 2
3. Madde 3
4. Kalıcı olabileceğim bir işe yerleşmek
5. İşimde ncelikle bilgili ve becerikli hale gelmek
6. Madde 6
7. alıştığım sektrdeki insanların bana duyduğu saygıyı korumak
8. Madde 8
9. Emekliliđimde yařayacađım iyi bir yere sahip olmak

Extended Abstract

Introduction: Career is an area of life that is perhaps impacted the most by rapid global developments in technology, education, health and so on (Eryılmaz & Mutlu, 2017). Super (1990) describes career as the combination of different roles that people play throughout their lives. Woodd (2000), on the other hand, defines career as the continuum of personal experiences and adventures. Considering these definitions, it can be said that career is a lot more than a mere vocation choice and it concerns different stages of life.

Super (1953) mentions life span career development in his theory where he describes the different stages of this development. According to Super (1963), career development is viewed in five different stages: growth (0-14 years), exploration (15-25 years), establishment (25-44 years), maintenance (45-64 years) and withdrawal (65 years and older). In each stage, important decisions regarding career are made, working attitude and skills are developed and problem-solving efficacy is achieved (Savickas, 2001).

In a developmental stage characterized with identity exploration during university years (Arnett, 2000), emergent adults have to adapt to a less structured education life compared to high school and carry out various tasks related to career development. Evaluating whether a certain profession suits them and describing themselves as a member of it are among these tasks in this stage (Busacca & Wester, 2006). In this stage, uncertainty in life is inevitable and it is likely to trigger career-related concerns (Gati & Asher, 2001). Moreover, the expectations of families, university professors and employers play a role in increasing these concerns (Super, Savickas & Super, 1996).

Career concern corresponds to the concern a person has with regards to performing the career developmental tasks that are considered necessary (Code & Bernes, 2006; Savickas; Passen & Jarjoura, 1988). A study conducted by Anderson and Niles (1995) showed that career concerns were at peak during university years. Another study done with undergraduate students also showed that the level of career concern was the highest at the age of 20 (Ranta, Dietrich & Salmela-Aro, 2014).

When the Turkish literature was reviewed, no study on career concerns could be found. However, it is seen likely that instability in the educational system due to political changes (Gediköğlü, 2005), frequent change in testing system (Özyürek, 2013), work environment's expectations that are barely met by university education (Yenen & Gözülü, 2005) and unemployment problem because of rapid population growth (Özyürek, 2013) could cause increase in career concerns. The lack of Turkish measurement tools on career concern might be the reason behind the lack of research on this topic.

An important tool to measure career concerns in different developmental stages is developed by Super, Thompson and Lindemann (1988). The Adult Career Concerns Inventory-ACCI consists of 61 items. It has four factors and three sub-factors for each. The inventory is shown to be both reliable and valid (Savickas et. al, 1988; Halpin, Ralph & Halpin, 1990; Smart & Peterson, 1994). Although shown to be helpful (Niles, Anderson & Goodnough, 1990), the inventory can be considered disadvantaged in terms of its utility due to the great number of items.

Perrone, Gordon, Fitch and Civiletto (2003) developed a short form of the inventory with similar concerns. In their psychometric study conducted with undergraduates, the 12-item short form (ACCI-Short Form) was shown to be both reliable and valid with a good fit four-factor model as in Super's (1988) original inventory.

A study in Turkey concluded that students' need for career counseling increased by the second year of the university (Doğan, 2012). Career concerns related to the transition to the approaching work-life could have caused this increase. Therefore, the adaptation of the ACCI-Short Form into Turkish context can help the field in this regard. Moreover, the adaptation can enable cross-cultural studies on the topic in the future.

In this regard, the present study aims to adapt the Adult Career Concerns Inventory-Short Form (ACCI-Short Form) into Turkish and to investigate its psychometric properties.

Method: The target population of the study was 50.741 undergraduates of a public university in the 2018-2019 school year. The sample size was calculated as 593 for the confidence level of 95% and the confidence interval of 4% (Creative Research Systems, 2019). Multistage sampling was used to achieve the research sample. The sample included 594 participants in total. The participants consisted of 349 (58.8%) female students and 238 (40.1%) male students, whereas 7 (1.2%) of them did not specify any gender. The participants were taken in roughly proportionate numbers from four different faculties and from each grade.

The permission for adapting the scale was obtained via e-mail from the researcher. Afterwards, the translation was done using Brislin's (1970) back translation method.

Alongside the ACCI, the Turkish form of the Student Career Construction Inventory (Sevinç & Siyez, 2018) was administered to investigate the reliability using equivalent forms. Half of the participants received the scales in reversed order with the aim of avoiding sequential bias.

The data were analyzed using SPSS 23 and AMOS 24. First, the missing values in the data set were detected and assigned based on the series mean in SPSS. Confirmatory factor analysis (CFA) was used to test the construct validity of the ACCI-Short Form.

Prior to it, univariate normality was investigated by calculating the skewness and kurtosis values in the data. Multivariate normality was also investigated using scatter diagram. The results of these analyses showed that CFA could be conducted.

The relationship between the two scales was analyzed using Pearson's Correlation Coefficient. Cronbach's alpha reliability coefficient and item-total correlations were used in reliability testing. All the analyses were performed and interpreted at the significance level of 0.05.

Results: The primary CFA results showed that the model did not have good fit. A plugin in AMOS (Gaskin & Lim, 2016) was used to assess the statistical values and suggestions with regards to the model's validity and reliability. Given the AVE values below .50, it was suggested that the items 8, 9 and 10 in the maintenance subscale would be removed for the sake of construct validity. Afterwards, the items 9, 8 and 10 were removed from the model respectively and then CFA was repeated. After the modifications, it was shown that the model had good fit.

The correlations between the subscales of the Turkish form were shown to be below .85 showing divergent validity (Tabachnick & Fidell, 2007) and the correlations between the subscales of the ACCI-Short Form and the SCCI were found significantly positive ($p < .01$). Similarly, the correlation between the two total scores were significantly positive ($r = .47$, $p < .01$). These results supported the anticipation in involving the SCCI that higher career construction level would be related with lower career concerns.

The Cronbach's alpha coefficient for the scale was found as .84 indicating good internal consistency. The internal consistency for the exploration, establishment, maintenance and disengagement subscales were shown as .88, .79, .78 and .87 respectively. Moreover, the corrected item-total correlations of the subscales ranged from .59 to .79. In consequence, it can be said that the Turkish form of the ACCI-Short Form has statistical reliability.

Discussion & Conclusion: The items in the maintenance subscale that violate the model were the item 8 (Attending meetings and new seminars on new methods), item 9 (Identifying new problems to work on) and item 10 (Developing easier ways of doing my work). CFA results showed that these items did not explain the maintenance dimension adequately. Maintenance is about acquiring various qualities demanded by a profession and maintaining the work and working atmosphere adjustment (Bjorklund & Bee, 2014). The present result could be explained with conceptual equivalence.

Conceptual equivalence is based on the similarity in the way a construct is comprehended across different groups beyond its identical definitions (Harachi, Choi,

Abbott, Catalano & Bliesner, 2006). In the American context in which the ACCI-Short Form is developed, independence in both family and work is primarily valued (Marsella & Leong, 1995). Hofstede's cross-cultural study on individualistic and collectivistic cultures (2001) showed that United States of America scored 91 points as the most individualistic culture, while Turkey scored 37 points as somewhat individualistic and highly collectivistic. The items that were removed emphasize mainly personal competence, innovativeness and entrepreneurship. However, it has been emphasized that personal competence in Turkey is not prioritized in terms of professional development (Argüden, 1998). Entrepreneurship requires risk-taking and thus tolerance of uncertainty (Demirel & Tikici, 2004). Hofstede's study (2001) also showed that Turkish participants scored high in uncertainty avoidance, while Americans scored low. Moreover, a Turkish study with 1084 five-star hotel employees demonstrated that the employees had a critical attitude toward administration of different professional competence tests and attending seminars and trainings for further professional development (Kılıç & Öztürk, 2009).

The items that are intact in the maintenance subscale, on the other hand, are mostly about maintaining the job and adaptability to the environment. It can be argued that the students of the present study understood and valued a maintenance of this kind. Supporting this claim, Gökdeniz (2017) indicated that work assurance is seen to have higher priority over professional development.

The sample of the present study only involved undergraduates as in the original ACCI-Short Form study. Considering that Super and his colleagues' original form (1988) involved data also from adults, further research can focus on adults as well. Moreover, it is suggested that further research would investigate career concerns cross-culturally and also between men and women since career patterns are likely to change across cultures and genders.

In conclusion, the overall findings suggest that the Turkish adaptation of the ACCI-Short Form (YKEÖ-KF) is a valid and reliable measurement tool to be used with undergraduates in both further research and practice.